

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099 3, 8, 20, 21, 36, 54, 55, 56, 57 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 55¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-1099 26, 27, 32, 33, 35, 39, 41, 56, 57 IR 59 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIV-1596 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
TAP NR.23- 457; 23-458; TAIS NR. 22-16006(3); 23-3014(2)**

2023-04-06 Nr.NV-807

Vilnius

Įvertinę Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 3, 8, 20, 21, 36, 54, 55, 56, 57 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 55¹ straipsniu įstatymo projekto (toliau – Projektas) ir Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo Nr. VIII-1099 26, 27, 32, 33, 35, 39, 41, 56, 57 ir 59 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1596 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto (toliau kartu – Projektai) atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Projektu keičiamo Konkurencijos įstatymo (toliau – keičiamas įstatymas) 3 str. 25 d. vartojamos keičiamame įstatyme neapibrėžtos sąvokos “valstybės pagalba” ir “nereikšminga (*de minimis*) pagalba” (atitinkamai ir keičiamo įstatymo 55¹ str.). Remiantis Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos) 35 p. reguliavimu, jei įstatyme vartojamos kitame įstatyme ar įstatymuose apibrėžtos sąvokos, paskutinėje straipsnio, apibrėžiančio sąvokas, dalyje nurodoma, kad kitos įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos kitame įstatyme ar įstatymuose arba tiesioginio taikymo Europos Sąjungos teisės akte ar aktuose. Atsižvelgiant į tai, Projektas atitinkamai tikslintinas.

2. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, Projekto 7 str. keičiamo įstatymo 54 str. 2 d. tikslintina, vietoje “Sąjungoje“, įrašant sąvoką „Europos Sąjungoje“, kuri vartojama kitose keičiamo įstatymo nuostatose.

3. Siekiant teisinio aiškumo, atskleistina, ar keičiamo įstatymo 55 str. 2 d. vartojama sąvoka „pagalbos projektas“ savo prasme yra ta pati tai, kuri apibrėžta keičiamo įstatymo 3 str. 25 d. „valstybės pagalbos arba nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos priemonė (toliau – pagalbos priemonė)“. Jei ta pati, tokiu atveju tikslintina keičiamo įstatymo 55 str. 2 d., o jei ne – 3 str. pildytinas keičiamo įstatymo 55 str. 2 d. vartojamos sąvokos „pagalbos projektas“ apibrėžimu, siekiant atriboti šią sąvoką nuo keičiamo įstatymo 3 str. 25 d. apibrėžtos sąvokos.

4. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo keičiamo įstatymo 55¹ str. 2 d. vartojama sąvoka „Europos Sąjungos pagalbos taisyklės“ ir keičiamo įstatymo 55 str. 1 d. vartojama sąvoka „Europos Sąjungos valstybės pagalbos ar *de minimis* pagalbos taisyklės“ derintinos tarpusavyje.

5. Atsižvelgiant į Viešojo administravimo įstatymo 10 str. 5 d., remiantis kuria visi viešojo administravimo subjekto priimti administraciniai sprendimai turi būt motyvuoti, keičiamo įstatymo 55¹ str. tikslintinas, jame visur nuosekliai atsisakant perteklinio reikalavimo dėl *motyvuoto* sprendimo priėmimo.

6. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, keičiamo įstatymo 55¹ str. visur vartotina ta pati „pagalbos teikėjo“ sąvoka (žr. šio straipsnio 3 d.). Be to, šio straipsnio 3 d. tikslintina, siekiant teisinio aiškumo, po žodžio „pateikdamas“ įrašant „atitinkamus“. Šiuo aspektu įvertintina ir šio straipsnio 2 d. dėl joje minimo Europos Komisijos sprendimo.

7. Projekto Aiškinamajame rašte nurodoma, kad jeigu pagalbos teikėjas nustato, kad teikiant pagalbą buvo pažeistos Europos Sąjungos pagalbos taisyklės, arba Europos Komisija pripažįsta pagalbos teikėjo suteiktą pagalbą neteisėta ir nesuderinama su Europos Sąjungos vidaus rinka, siūloma numatyti pareigą tokią pagalbą suteikusiam pagalbos teikėjui priimti sprendimą dėl neteisėtos pagalbos grąžinimo, o pagalbos gavėjui per nustatytą terminą negrąžinus lėšų, siūloma numatyti, kad Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) priimtų sprendimą dėl priverstinio lėšų išieškojimo į valstybės biudžetą. Atkreiptinas dėmesys, kad keičiamo įstatymo 55¹ str. 2 ir 3 d. (atitinkamai ir 5 d.) nenumatomas reguliavimas, kuriuo būtų nustatyta, jog tik per nustatytą terminą pagalbos gavėjui negrąžinus lėšų, VMI priimtų sprendimą dėl priverstinio lėšų išieškojimo į valstybės biudžetą. Derinimo pažymoje nurodoma, kad tokią galimybę skolininkui grąžintinas lėšas savanoriškai sumokėti per nustatytą terminą numato VMI taikomos priverstinio lėšų išieškojimo procedūros. Atsižvelgiant į tai bei siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, keičiamo įstatymo 55¹ str. 2 ir 3 d. (atitinkamai ir 5 d.) tikslintinos, nurodant kokia ir kieno patvirtinta tvarka VMI turėtų vykdyti pagalbos grąžinimo į valstybės

biudžetą procesą, o Aiškinamasis raštas pildytinas atitinkamu paaiškinimu ir pagrindimu, atskleidžiančiu pagalbos grąžinimo į valstybės biudžetą proceso vykdymo mechanizmą.

8. Siekiant teisinio aiškumo ir atsižvelgiant į keičiamo įstatymo 55¹ str. 5 ir 6 d. reguliavimą bei Aiškinamajame rašte pateiktą pagrindimą, tikslintinos šio straipsnio 2 ir 3 d., jose išimties normą iš taisyklės nustatant kreipimuisi į VMI, o ne VMI vykdomam išieškojimui.

9. Keičiamo įstatymo 55¹ str. 6 d. nustatoma, kad jeigu pagal šio straipsnio 2 arba 3 d. privaloma grąžinti pagalba buvo suteikta iš Europos Sąjungos fondų paramos ir bendrojo finansavimo lėšų, ji grąžinama Vyriausybės nustatyta tvarka. Siekiant teisinio aiškumo, atskleistina, ar tokios pagalbos grąžinimui turėtų būti taikomas šio straipsnio 2 ir 3 d. reguliavimas, įpareigojantis pagalbos teikėją atitinkamą sprendimą priimti nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 10 darbo dienų. Jei taip, keičiamo įstatymo 55¹ str. 6 d. nuostata pildytina nurodant, kad pagalba grąžinama Vyriausybės nustatyta tvarka *pagalbos teikėjui šio straipsnio 2 arba 3 d. nustatyta tvarka priėmus motyvuotą sprendimą dėl neteisėtos pagalbos grąžinimo arba motyvuotą sprendimą dėl nesuderinamos pagalbos grąžinimo*. Jei ne – tikslintinos šio straipsnio 2 ir 3 d., kuriose atitinkama išimtis dėl šio straipsnio 6 d. turėtų būti nurodyta valstybės pagalbos teikėjo atitinkamo sprendimo priėmimo etape.

10. Keičiamo įstatymo 55¹ str. 8 d. Vyriausybė įgaliojama patvirtinti palūkanų apskaičiavimo *tvarką*. Atsižvelgiant į tai, kad remiantis teisės aktų hierarchijos principu, Vyriausybės tvirtinamoje tvarkoje galėtų būti nustatomos tik procedūros, o palūkanų apskaičiavimo principai ir taisyklės turėtų būti įtvirtinti įstatyminiame lygmenyje (žr. keičiamo įstatymo 39 str. 2 d. analogiją), siūlomas reguliavimas atitinkamai pildytinas.

11. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, Projekto 12 str. keičiamo įstatymo 57 str. 3 d. tikslintina, po žodžių „Komisijos sprendimas dėl šių straipsnių“ įrašant „arba Reglamento (ES) 2022/1925 nuostatų“.

12. Projekto 15 str. 1 d. nustatoma, kad šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 7, 11 ir 14 str. (kurie įsigalioję 2024 m. sausio 12 d.), įsigalioja *2023 m. gegužės 2 d.* Atkreiptinas dėmesys, kad Reglamento (ES) 2022/1925, kuris turės būti pradėtas taikyti nuo 2023 m. gegužės 2 d., nuostatas įgyvendina tik Projekto 6, 10, 12 ir 13 str. 3 d. Likę straipsniai nesusiję su minėtu reglamentu, o kai kurių jų įgyvendinimui Vyriausybė turės priimti atitinkamus įgyvendinamuosius teisės aktus (žr. Projekto 15 str. 3 d.). Atsižvelgiant į tai, kad remiantis Rekomendacijų 52 p. teisės akto įsigaliojimo terminas turėtų būti toks, kad būtų galima tinkamai pasirengti jį įgyvendinti bei tiems teisės aktams, kuriems įgyvendinti reikia parengti ir priimti kitus teisės aktus, turėtų būti numatytas toks įsigaliojimo terminas, per kurį

būtų įmanoma priimti įgyvendinamuosius teisės aktus, Projekto 15 str. nuostatos dėl jo įsigaliojimo, tikslingos.

13. Atsižvelgiant į Projekto 15 str. 3 d. formuluojamą pavidimą dėl įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimo, šio straipsnio 1 d. tikslinga, joje taip pat nustatant išimtį dėl šio straipsnio 3 d. įsigaliojimo, o šio straipsnio pavadinimas pildytinas žodžiais „ir įgyvendinimas“. Be to, pažymėtina, kad remiantis Aiškinamojo rašto 12 d., Projekto nuostatų įgyvendinimui atitinkamus teisės aktus turės priimti Vyriausybė, o ne Vyriausybės ir Konkurencijos taryba, kaip nurodoma Projekto 15 str. 3 d., todėl minėta nuostata atitinkamai tikslinga.

14. Siekiant teisinio aiškumo, kokių (nuo kada priimtų) sprendimų (nutarčių) byloje, kuriose buvo taikomas Konkurencijos įstatymo 4, 5, 6 ar 7 str., atžvilgiu teismas turėtų prievolę tokių sprendimų (nutarčių) nuorašus nedelsiant po jų paskelbimo siųsti Konkurencijos tarybai, Projekto 15 str. pildytinas atitinkamomis pereinamosiomis nuostatomis. Šiuo aspektu įvertintinos ir keičiamo įstatymo 55¹ str. nuostatos, nustatant kokiems (nuo kada priimtiems) šiame straipsnyje minimiems pagalbos teikėjų sprendimams taikomas keičiamo įstatymo reguliavimas.

15. Atkreiptinas dėmesys, kad atsižvelgiant į Seimo statute „standartinei“ įstatymų leidybos procedūrai nustatytus terminus, Projektas galėtų būti nepriimtas iki 2023 m. gegužės 2 d., kuri Projekto 15 str. 1 d. nurodoma, kaip Projekto įsigaliojimo data. Papildomai pažymėtina, kad remiantis Seimo statuto 162 str. 2 d., įstatymų projektų svarstymo *skubos tvarka* procedūra gali būti taikoma *tik ypatingais atvejais*, kai dėl susidariusių politinių, socialinių, ekonominių ar kitų aplinkybių būtina skubiai nustatyti naują ar pakeisti galiojančią teisinį reglamentavimą siekiant užtikrinti svarbius visuomenės ir valstybės interesus, apsaugoti kitas konstitucines vertybes, o remiantis 164 str. 1 d., svarstymo *ypatingos skubos tvarka* procedūra gali būti taikoma tik tais atvejais, kai būtina *nedelsiant užtikrinti gyvybiškai svarbius visuomenės ir valstybės interesus*, t. y. įvedant arba įvedus karo ar nepaprastąją padėtį, taip pat ją atšaukiant, skelbiant arba paskelbus mobilizaciją, skelbiant demobilizaciją, priimant sprendimą panaudoti ginkluotąsias pajėgas ginkluoto užpuolimo atveju ir (ar) prireikus ypač skubiai vykdyti tarptautinius įsipareigojimus, stichinės nelaimės ar kitomis ekstremaliomis aplinkybėmis, kilus tokiai grėsmei valstybės ar visuomenės saugumui, kuriai pašalinti būtini ypač skubūs Seimo sprendimai. Pagrindus aukščiau paminėtų aplinkybių Projektų atžvilgiu egzistavimą, Vyriausybės nutarimo, kuriuo Projektai teikiami Seimui, projektas pildytinas atitinkamu Vyriausybės siūlymu dėl „pagreitinotos“ įstatymų leidybos procedūros taikymo.

16. Projektas tikslintinas teisės technikos aspektu: 1) remiantis Rekomendacijų 142 p., Projekto 4 str. 3 d. turėtų būti keičiama ne visa keičiamo įstatymo 21 str. 3 d., o tik jos nuostata iki dvitaškio; 2) keičiamo įstatymo 55¹ str. 6 d. vietoje nuorodos į šio straipsnio 2 arba 3 punktus, teiktina nuoroda į šio straipsnio 2 arba 3 *dalį*; 3) remiantis Rekomendacijų 207.3 p. tikslintinas Projekto lyginamasis variantas - Projekto 6 str. keičiamo įstatymo 54 str. 3 d., 7 str. keičiamo įstatymo 54 str. 2 ir 3 d., taip pat Projekto 11 str. keičiamo įstatymo 56 str., Projekto 12 str. 1 d.

17. Projekto Aiškinamasis raštas tikslintinas šiais aspektais: 1) Aiškinamojo rašto 4 d. pateiktinas pagrindimas dėl keičiamo įstatymo 55¹ str. 2 d. nuostatos (atitinkamai ir dėl 3, 5 d.), kuria nustatoma, kad VMI, gavusi pagalbos teikėjo motyvuotą sprendimą dėl neteisėtos pagalbos grąžinimo, ne vėliau kaip per 45 darbo dienas perduoda jį vykdyti antstoliui Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka, taip pat pateiktini argumentai dėl keičiamo įstatymo 55¹ str. 4 d. nuostatos, kuria nustatoma, kad tik pagalbos gavėjui iškeltos nemokumo bylos atveju pagalbos teikėjas perleidžia VMI reikalavimo teises į pagalbos gavėjo grąžintiną sumą; 2) 4 d. septintoji pastraipa koreguotina pagal Projektu siūlomą reguliavimą; 3) atsižvelgiant į tai, kad Projekto 1 str. įvedama nauja sąvoka, tikslintina Aiškinamojo rašto 10 d. bei ši sąvoka įvertintina Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka; 4) kadangi derinimo pažyma yra dokumentas, teikiamas Vyriausybei, o ne Seimui, atitinkamai koreguotina Aiškinamojo rašto 14 d.

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Ieva Peciukonienė